

1. Daně před vyhlášením konkursu splatné mají se ve lhůtě ediktální ohlásiti soudu konkursnímu, který nepouštěje se v rozhodování o tom, je-li podstata konkursní povinna je zapraviti čili nic, učiní o tom oznámení správci konkursní podstaty, který má právo proti návrhům berního úřadu u příslušného úřadu vyššího podati své námítky.

2. Daně po vyhlášení konkursu splatné není třeba přihlásiti, nýbrž správce konkursní podstaty má je zapraviti a zanést do účtu správního (dv. d. ze dne 3. února 1821 sb. z. s. č. 1737). O tom, jsou-li daně a veřejné dávky správné, rozhodují i v řízení konkursním příslušné úřady správní (§ 127 konk. ř.). Správci podstaty konkursní nemůže býti nařízeno, aby podal své námítky proti likvidnosti přihlášených daní a poplatků ve lhůtě určité s tím podotknutím, že nepodá-li námítky v této lhůtě, že se bude míti za to, že jich likvidnost uznává (rozh. ze dne 5. července 1881 čís. 7613 sb. 9744).

3. Ze stržených peněz za nemovitosti náležející ku konkursní podstatě a z užitků jejich neb z užitku stržených peněz jest zapraviti nejprve dluhy ke zvláštní podstatě se vztahující: na to zapraví se poplatky z převodu, daně, veřejné dávky za poslední tři léta před vyhlášením konkursu zadrželé; k těmto daním a dávkám počítají se též přirážky správy veřejné a sice tím způsobem, že se zapraví bezprostředně po daních a dávkách, ku kterým byly přiráženy. Na to mají dojiti zaplacení poplatky z převodu dle pořadí, daně a veřejné dávky, které jsou zadrželé z doby dřívější než doby 3leté před vyhlášením konkursu a pokud hypotekárně zjištěny jsou (§ 31 konk. ř.).

4. Do I. třídy věřitelů konkursních náležejí daně, úhrnková sjednání s poplatníky, pak cla, spotřební a jiné veřejné dávky, pokud nejsou déle než tři léta počítaje ode dne vyhlášení konkursu zadrželé a pokud nedojdou zaplacení již ze jmění za ně zavazeného (§ 43 4 konk. ř.).

5. V konkursu klasifikují se poplatky z právních jednání, listin, spisů a výkonů úředních jako jiné daně zeměpanské (§ 8 popl. z.).

IX. Příslušnost soudní.

Fiskus jest podroben jako žalovaný ve případech, kde se příslušnost řídí bydlištěm, tomu soudu, v jehož obvodu se nachází prokuratura finanční, aneb ustanoven-li zvláštní vyhláškou zástupce fisku trvale pro určitý okres, onomu soudu, v jehož obvodu úřední sídlo zástupcovo se nachází (§ 23 jur. n.). Při stanovení příslušného soudu pro erár v záležitostech vojenských třeba užití ustanovení pro fiskus všeobecně platných (§ 9 zák. ze dne 20. května 1869 č. 78 ř. z.). Prokuratury finanční zastupují fiskus jen při závazcích v jich obvodě vzniklých (rozh. ze dne 18. září 1867 č. 7502 sb. 2856). Rozhodovati o žalobách proti fisku, není-li příslušným soud zvláštní, soud kausální neb instance reální (§ 14 lit b jur. n.), náleží sborovému soudu I. stolice. Žaloby v řízení ve věcech nepatrných jsou vyjmuty (§ 1 říz. v. v. nep.).

Fondy veřejné.

I. Pojem a vznik.

Za fond vůbec třeba pokládati každé samostatné určitému účelu věnované jmění. Má-li však jmění to sloužiti účelu správy veřejné mluvíme o fondu veřejném. V širším smyslu počítají se k veřejným fondům též nadace, praebendy, kostely a jiné ústavy státem neb autonomními orgány spravované. Základ pro vznik různých fondů tvořily stavovské fondy domesti-

kální. Největší fondy veřejné vznikly však za císařovny Marie Teresie a císaře Josefa II. Tak byl r. 1771 v různých zemích zřízen fond normálních škol, v němž všechny příjmy věnované pro elementární školy země byly soustředěny a několik let později studijní fond, jenž utvořen byl ze jmění zrušeného řádu Ježíšova. Do téhož období spadá též založení katolických fondů náboženských (list kabinetní ze dne 27. února a 11. března 1782) a zřízení fondu náboženství řecko-orientálního v Bukovině. Spojením menších fondů vznikly za Josefa II. též četné fondy humanitní, k nimž položen však základ většinou již dříve darováními a věnováními. V polovici 19. století zřízeny byly fondy vyvazovací, které měly za účel provedení vyvazování půdy umožniti, dále zemské fondy, které na základě nejv. rozh. ze dne 7. března 1852 znenáhla byly tvořeny, a jimž celá řada záležitostí správních byla přikázána. Většina fondů vznikla však znovuzřízením samosprávy, jejíž nové úkoly zřízením zvláštních fondů snáze se měly provésti. Tyto fondy byly dílem ve správě státní, dílem ve správě zemské, na niž poněnáhu skoro úplně přešly, jako jmenovitě fond vyvazovací a fond škol normálních. Kromě toho vznikly v jednotlivých obcích různé humanitní fondy, jež místním potřebám sloužiti měly, jako na př. fond škol místních, obecních chudých a místní policie.

II. Druhy.

Obyčejně rozeznávají se tyto kategorie fondů:

1. Správní a nadační fondy, z nichž prvnější cestou zákonodárnou nebo nařízovací se zřizují a rovněž tím způsobem zase zrušeny býti mohou, kdežto nadační fondy věnováními povahy fundační se zřizují.

2. Dotované a nedotované fondy dle toho, jsou-li státem, zeměmi, okresy neb obcemi podporovány čili nic.

3. Se stanoviska rozpočtového jest důležité rozdělení na fondy vyššího a nižšího řádu, ježto obyčejně z důvodů technických spojuje se více menších fondů ve vyšší celek, naproti tomu jednotlivé fondy svoji samostatnost zachovávají.

4. Fondy, jež se »v rozpočtu« vedou, jsou ty, jež se veřejně spravují, kdežto fondy »mimo rozpočet« (etat) vedené z veřejnosti, ve příčině účtování jsou vyloučeny.

5. Dle účelu rozeznáváme fondy státní, zemské, církevní a jiné.

III. Přehled.

Předkem dlužno poznamenati, že fondy v jednotlivých rakouských zemích stejně se nerozvíjely, že některé z nich jen v jednotlivých zemích existují, a že fondy, jež samosprávnými orgány jsou spravovány, jinak ve správě státní se nalezají atd.

1. Státní fondy, jež státním účelům slouží a jež orgány státní spravují. Sem patří: fondy studijní, fondy vojenských tax zřízené zák. ze dne 3. června 1880 č. 70 ř. z. (viz. čl. Taxa vojenská), fondy meliorační zřízené zák. ze dne 30. června 1884 č. 116 ř. z., jež vesměs veřejně jsou spravovány; mimo státní rozpočet jsou vedeny: vídeňský fond ku rozšíření města (nejv. rozh. ze dne 14. května 1859), společný fond rezervní úrazových pojišťoven (zák. ze dne 28. prosince 1887 č. 1 ř. z. 1888 § 15; viz čl. Pojišťování proti úrazům) a ústřední rezervní fond pokladen bratrských (zák. ze dne 28. července 1889 č. 127 ř. z.; viz čl. Pokladny bratrské). Kromě toho spravuje stát ještě jiné menší fondy, jež většinou mají povahu

nadační, jichž počet však stále ubývá, ježto rovněž přecházejí do správy jednotlivých zemí.

2. **Zemské fondy**, jež účelům zemským slouží a zemí jsou spravovány: vlastní zemské fondy, jež vznikly z dřívějších fondů domestikálních, fondy vyvazovací, propinační, různé školní fondy (zemské školní, normální školní, učitelské pensijní fondy atd.), dále humanitní fondy (fondy nemocnic, porodnic, nalezinců, blázinců a sirotčinců), fondy ku zvelebení zemědělství (všeobecné zemědělské fondy, fondy k upravení řek), fondy podpůrné a chudinské (zemské chudinské, invalidní fondy, fondy k úlevě nouze), posléz fondy pro úkoly policejní, ku zvelebení umění, menší nadační fondy atd.

3. Církevní fondy.

Sem patří: katolický fond náboženský, náboženský fond církve řecko-východní, všeobecný církevní fond církve evangelické, židovské zemské fondy (v Čechách a na Moravě); kromě toho menší fondy k účelům církevním a zvláště fondy stavební a kostelnické.

4. Fondy ostatních samosprávných korporací jako: okresní školní fondy, silniční fondy, místní chudinské fondy, fondy policie místní, místní školní fondy a. j. mn.

IV. Právní význam.

Ježto fondy samostatné jmění určitým účelům sloužící představují, pokládány budtež za osoby právnické, jež analogicky jako nadace movité i nemovité jmění nabývati mohou a mají způsobilost, býti ustanoveny za dědice a odkazovníky (testamenti factio passiva) (viz čl. Nadace). Fondy zastupuje pravidelně finanční prokuratura. V praxi uznávají se jen nadační fondy ne však bez dalšího i správní fondy za osoby právnické. Dle toho podány budtež žaloby proti správním fondům ne na tyto, nýbrž na orgán veřejný, jenž je spravuje neb je dotovati jest povinen (nál. říš. s. ze dne 26. dubna 1876 sb. »Hye« III, 104).

V. Poplatky.

1. Dle p. s. 75 *a* popl. z. jsou fondy veřejné státním pokladem dotované, jakož i jejich zástupcové, když závazek, poplatek zapraviti, by stihl fond sám, od poplatků osvobozeny. Úřady zřízené ke správě nemovitostí nebo průmyslových podniků náležejících fondu, státem dotovanému podlehají ve příčině povinnosti kolkovací nařízením všeobecným.

2. Fondy veřejné státním pokladem nedotované osvobozeny jsou ohledně listin a spisů, jež vydávají pro účely veřejné jim svěřené, pak ohledně podání, jež činí u úřadů zřízených ku dohledu na správu v záležitostech tohoto dohledu se týkajících; naproti tomu nejsou osvobozeny ohledně oněch právních jednání, listin a spisů, jež mají za předmět vztahy soukromoprávní nebo jmění fondů, důchody a přebytky z nich, neboť pokládají se tu za osoby soukromé. (p. s. 75 *b* popl. z.)

Forum connexitatis (soud věcí souvislých) jest v civilním sporu onen soud, jehož příslušnost je tím odůvodněna, že jedna právní záležitost s druhou v takové souvislosti jest, že ji není možno vznésti na soud jiný. Forum connexitatis jest forum speciale a bylo známo již starší doktríně pode jménem forum continentiae causarum ex identitate personali et reali. Rozuměl se tím soud pro osobní žaloby proti několika v různých okresích bydlícím společníkům rozepře, nebo pro žaloby věcné ve příčině několika předmětů neležících v témže okresu soudním. Starší theorie obecného civilního procesu tomuto soudu velice přála, kdežto nynější doktrína omezila